

اظهار نظر کارشناسی درباره:  
«طرح تشکیل وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی»  
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

طرح فوق‌الذکر که در تاریخ ۱۳۹۶/۱/۲۹ اعلام وصول گردیده بود، با هدف تغییر ساختار سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و در راستای نظارت‌پذیر شدن عملکرد این نهاد در مقابل مجلس و همچنین اجرای حاکمیت قانون به نحو مناسب، در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۰ به تصویب مجلس رسید. لکن مصوبه مزبور پس از ارسال نزد شورای نگهبان با دو ایراد جزئی مواجه شد. در این گزارش به بررسی ایرادهای مزبور و نحوه رفع آنها خواهیم پرداخت.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال سوم

شماره ثبت:

۲۶۱

شماره چاپ:

—

تاریخ چاپ:

—

بررسی ایرادهای شورای نگهبان

۱. شورای نگهبان در اولین ایراد خود «اتلاق قوانین و مقررات مربوط به میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی در مواردی که خلاف موازین شرع باشد، نظیر قوانین و مقررات قبل از انقلاب» را واجد اشکال دانسته است. در این رابطه باید به این نکته اشاره کرد که برخی از قوانین اصلی مورد اجرای سازمان میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری، مصوب پیش از انقلاب است و ازسوی دیگر به دلیل عدم اعمال نظارت شرعی بر چنین قوانینی، واجد احکام مغایر شرع هستند. برای مثال «قانون راجع به حفظ آثار ملی» (مصوب ۱۳۰۹) از جمله قوانینی است که دربردارنده احکام مربوط به وظایف و صلاحیت‌های سازمان مزبور و همچنین آثار ثبت شده به‌عنوان میراث فرهنگی بوده و لکن برخی از احکام آن تاکنون از جهات متعددی توسط فقهای شورای نگهبان مغایر موازین شرع شناخته شده است و در نتیجه اعتبار این چنین احکامی محل خدشه است. بنابراین اینکه در ماده واحده، وظایف و صلاحیت‌های وزارت جدیدالتأسیس به‌صورت مطلق همان وظایف سازمان موجود باشد، مورد ایراد شورای نگهبان واقع شده است و به‌منظور رفع ایراد لازم است اطلاق مورد ایراد مقید به آن دسته از قوانین و مقرراتی گردد که مغایر موازین شرع نیستند. از این رو پیشنهاد می‌شود در صدر ماده واحده عبارت «در مواردی که مغایر موازین شرع نیستند» بعد از عبارت «با کلیه اختیارات و وظایفی که به‌موجب قوانین و مقررات دارا می‌باشد» اضافه گردد.

معاونت پژوهش‌های  
سیاسی - حقوقی  
دفتر: مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۵۹۴-۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۷/۶/۴

۲. دومین ایراد شورای نگهبان مستند به نظر تفسیری شماره ۹۱/۳۰/۴۹۷۴۹ مورخ ۱۳۹۱/۱۲/۲۳ این شورا در خصوص اصل هفتادوپنجم، ناظر به محل پیش‌بینی شده جهت تأمین بار مالی مربوط به تغییر عنوان سازمان به وزارتخانه است. توضیح آنکه مطابق نظر تفسیری مزبور منابع حاصل از صرفه‌جویی نمی‌تواند به‌عنوان محل تأمین بار مالی موضوع اصل هفتادوپنجم قانون اساسی تلقی شود، لذا ذیل ماده واحده که مقرر داشته «بار مالی ناشی از تغییر عنوان از محل منابع داخلی و صرفه‌جویی تأمین خواهد شد» مغایر اصل هفتادوپنجم قانون اساسی شناخته شده است. البته شایان ذکر است چنین محلی عیناً در «قانون تبدیل سازمان‌های تربیت‌بدنی و ملی جوانان به وزارت ورزش و جوانان» (مصوب ۱۳۸۹) به‌منظور جبران هزینه‌های ناشی از تغییر عنوان دستگاه، ذکر شده بود و مورد ایراد شورای نگهبان نیز قرار نگرفت. لکن با توجه به اینکه نظر تفسیری مورد استناد شورا، بعد از قانون مورد اشاره، اعلام شده است، استناد به آن، علی‌رغم سابقه تقنینی در این خصوص موجه است. در این رابطه به‌نظر می‌رسد به‌دلیل اینکه خود مجلس «تغییر عنوان» سازمان را واجد بار مالی شناخته است، چنین ایرادی از سوی شورای نگهبان در خصوص محل تأمین بار مالی آن گرفته شده است، درحالی که با عنایت به رویه شورای نگهبان، هیچ‌گاه هزینه‌های ناشی از تغییر عنوان سازمان‌ها به‌عنوان افزایش بار مالی موضوع اصل هفتادوپنجم قانون اساسی تلقی نشده است. لذا به‌نظر می‌رسد حذف عبارت و حکم مزبور رافع چنین ایرادی تلقی می‌شود. بنابراین پیشنهاد می‌شود عبارت «و بار مالی ناشی از تغییر عنوان از محل منابع داخلی و صرفه‌جویی تأمین خواهد شد» از انتهای ماده واحده حذف گردد.

### نتیجه‌گیری

با عنایت به توضیحات فوق‌الذکر به‌منظور رفع ایرادهای شورای نگهبان پیشنهاد می‌شود:

۱. در صدر ماده واحده عبارت «در مواردی که مغایر موازین شرع نیستند» بعد از عبارت «با کلیه اختیارات و وظایفی که به‌موجب قوانین و مقررات دارا می‌باشد» اضافه گردد.
۲. در انتهای ماده واحده عبارت «و بار مالی ناشی از تغییر عنوان از محل منابع داخلی و صرفه‌جویی تأمین خواهد شد» حذف گردد.

